

**UCHWAŁA NR XXXIV/146/2021
RADY MIEJSKIEJ W ZAWIDOWIE**

z dnia 28 stycznia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień
i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar przemocy w Rodzinie w Zawidowie na rok
2021.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 i 1378), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 poz. 2277 i 1818, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41), art. 10 ust. 2 - 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 oraz z 2019 r. poz. 1655), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 r. poz. 218 oraz 956) Rada Miejska w Zawidowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Zawidowie na rok 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Zawidów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Zawidowie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej m. Zawidów.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Rafał Ryż

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/146/2021
Rady Miejskiej w Zawidowie
z dnia 28 stycznia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W ZAWIDOWIE NA ROK 2021**

I. WSTĘP

Picie alkoholu staje się problemem gdy:

- zwiększa się ilość i częstotliwość spożywania alkoholu,
- zmienia się funkcja picia i rola alkoholu w życiu (picie nie jest już tylko elementem wzorca kulturowego, ale staje się lekarstwem na stres, smutek, samotność, lęk),
- postępuje przywiązywanie do sytuacji picia (narasta koncentracja na sytuacjach związanych z piciem, oczekiwanie na moment picia, celebrowanie picia, niepokój w sytuacji niemożności napicia się),
- alkohol spożywany jest w nieodpowiednich sytuacjach jak: okres ciąży i karmienia piersią, prowadzenie pojazdów, przy spożywaniu leków wchodzących w reakcje z alkoholem, pomimo chorób wykluczających spożywanie alkoholu itp.
- nasilają się incydenty upojenia,
- pojawia się zaniepokojenie piciem i uwagi krytyczne wyrażane przez osoby bliskie oraz sygnały sugerujące ograniczenie ilości lub powstrzymanie się od picia,
- używanie alkoholu staje się sposobem usuwania przykrych skutków poprzedniego picia (klinowanie),
- pojawiają się trudności w przypominaniu sobie co się działo poprzedniego dnia w sytuacjach związanych z piciem,
- rosną negatywne konsekwencje nadużywania alkoholu, a mimo to picie jest nadal kontynuowane.

Symptodem świadczącym o zażywaniu narkotyków może być zmiana sposobu bycia, środowiska, stylu ubierania się. Osoby uzależnione często oddalają się od przyjaciół i rodziny, mają problemy w kontaktach z otoczeniem, stają się drażliwe, nerwowe, zaniedbują codzienne obowiązki (szkolne, zawodowe, domowe). Takie zachowania powinny stać się „lampką ostrzegawczą” dla osób podejrzewających, że ich bliscy mogą być uzależnieni od narkotyków.

Podstawowym objawem uzależnienia jest niekontrolowany przymus sięgania po substancje odurzające (psychoaktywne). Uzależniony traci kontrolę nad przyjmowanymi narkotykami, mimo starań nie jest w stanie utrzymać abstynencji.

Pierwszą fazą uzależnienia od środków psychoaktywnych jest eksperymentowanie. Czasami jednak pierwszy kontakt z narkotykami prowadzi do awersji na przyjmowany środek, nie wiąże się z przyjemnymi doznaniem pod wpływem substancji psychoaktywnej.

Kolejną fazą zwykle jest przyjmowanie okazjonalne (zażywanie narkotyków od czasu do czasu – np. w czasie imprez). Faza okazjonalna może prowadzić do nawyku. Na tym etapie osoba odczuwa potrzebę przyjmowania narkotyków, ale nie jest to fizyczny i psychiczny przymus nie do pokonania.

Regularne przyjmowanie narkotyków prowadzi do uzależnienia, którego nie da się pokonać samodzielnie (niezbędna jest pomoc terapeuty i odtruwanie organizmu).

Przemoc domowa (przemoc w rodzinie) to zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **Jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

- **Siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- **Narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.
- Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

II. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE I ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH REDUKOWANIU TYCH PROBLEMÓW.

1. Stan problemów uzależnień i przemocy w rodzinie

Gminę miejską Zawidów zamieszkuje 4 088 osób (pobyt stały i czasowy), w tym 698 dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz 850 osób w wieku poprodukcyjnym .

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż oraz na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych ,uchwalona przez Radę Miejską w Zawidowie, wynosi:

- 25 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo
- 25 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 25 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu

Z raportu Posterunku Policji w Zawidowie wynika, że w roku 2019 zanotowano:

- 7 interwencji domowych w sprawie przemocy w rodzinie; 2 sprawców przemocy zostało zatrzymanych do wytrzeźwienia, 4 ofiarom przemocy założono „Niebieskie karty”,
- ujawniono 10 zdarzeń narkotykowych: zatrzymano 8 osób za posiadanie narkotyków, zatrzymano 2 osoby za uprawę bądź wytwarzanie środków odurzających zatrzymano 12 nietrzeźwych kierowców

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawidowie objął pomocą 8 rodzin w których występują problemy alkoholowe oraz 3 rodziny w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinom tym prócz pomocy finansowej i w naturze udzielono daleko idącej pomocy w formie pracy socjalnej i poradnictwa. Rodziny z problemem alkoholowym oraz rodziny dotknięte przemocą domową kierowane są do Punktu Konsultacyjnego w Zawidowie na spotkanie ze specjalistą terapii uzależnień lub do Poradni Odwykowej w Zgorzelcu. I tak z porady w Punkcie Konsultacyjnym w roku 2019 skorzystało 8 rodzin.

2. Stan zasobów gminy umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

Na podstawie posiadanych danych ogólnokrajowych można szacunkowo określić liczbę osób wymagających różnego typu oddziaływań terapeutycznych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej, z których skorzystać może nasza Gmina przedstawia się następująco:

- Poradnia Odwykowa w Zgorzelcu ,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Zgorzelcu,
- Oddział Odwykowy Szpitala Psychiatrycznego w Sieniawce,
- Punkt Konsultacyjny w Zawidowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawidowie – pracownicy odpowiednio przeszkoleni w sprawach choroby alkoholowej, przemocy domowej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zawidowie zajmująca się następującymi problemami:

kierowaniem na badanie przez biegłego w sprawie choroby alkoholowej,

kierowaniem na leczenie osób uzależnionych,

działalnością punktu konsultacyjno- informacyjnego,

organizowaniem szkoleń specjalistycznych,

profilaktyką wśród dzieci i młodzieży / spektakle teatralne, programy profilaktyczne w szkole,

kolonie z programem terapeutycznym, wspieranie pozaszkolnej działalności sportowej, ulotki,

broszury na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych/,

- Zespół Interdyscyplinarny.

III. CELE PROGRAMU

1.Zmniejszenie ilości spożywanego przez młodzież alkoholu i narkotyków , zapobieganie zjawiskom przemocy

- ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez osoby niepełnoletnie poprzez udział w kampaniach profilaktycznych
- wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu i zapobieganiu zjawiskom przemocy poprzez udział w kampaniach profilaktycznych
- udzielanie profesjonalnej pomocy rodzicom dzieci, które nadużywają alkoholu, zażywają narkotyki bądź są ofiarami przemocy
- interwencje profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka / dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień , zjawiskiem przemocy/,
- edukacja rodziców w zakresie pomocy młodzieży w utrzymaniu abstynencji,
- wspieranie sportowych zajęć pozalekcyjnych służących rekreacji i zabawie dzieci i młodzieży bez alkoholu , narkotyków i przemocy.

2.Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psycho-fizycznej osób uzależnionych oraz dotkniętych przemocą

- zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla ofiar i sprawców przemocy,
- wspieranie działalności środowisk samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych, dotkniętych przemocą bądź stosujących przemoc

- współpraca z zakładami leczenia odwykowego wspomagającymi proces zdrowienia osób uzależnionych
- prowadzenie działań informacyjnych dotyczących możliwości otrzymania specjalistycznej pomocy.

3.Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu , narkomanią oraz stosowaniem przemocy

- edukacja społeczna na temat sytuacji i czynników ryzyka oraz sposobów zapobiegania zagrożeniom alkoholowym , narkomanii i przemocy , rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwój tych procesów – udział w kampaniach profilaktycznych,
- uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia,
- zwiększenie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania ,wynikających z nadmiernego picia , zażywania narkotyków i stosowania przemocy
- finansowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży używających ryzykownie alkoholu i środków psychoaktywnych.

4.Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego.

- zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych m. in. przez picie alkoholu,
- zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dzieci z rodzin alkoholowych , zagrożonych narkomanią i dotkniętych przemocą w rodzinie
- zwiększenie dostępności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla dorosłych członków rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- wspieranie stowarzyszeń i środowiskowych grup społecznego przeciwdziałania przemocy
- podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących sprawców przemocy i osoby uzależnione do podejmowania leczenia
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego.

5.Promowanie postaw społecznych ważnych dla przeciwdziałania przemocy domowej , profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- wdrażanie do życia społecznego postaw wspomagających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w życiu codziennym,
- budowanie akceptacji społecznej dla niezbędnych decyzji, które ograniczają przemoc domową, dostępność alkoholu i zmniejszają swobodę jego konsumpcji ,
- propagowanie powściągliwości i samoograniczenia rozmiarów spożycia alkoholu jako wzorów postępowania,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych przy pomocy środków społecznej komunikacji
- udział w kampaniach profilaktycznych.

6. Stymulowanie na terenie gminy podaży napojów alkoholowych i zjawiska przemocy domowej

- kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania wymogów ustawy i uchwały Rady Gminy,
- współpraca z organami prokuratury w związku ze stosowaniem przemocy domowej oraz prowadzeniem reklam napojów alkoholowych,
- współpraca z policją w związku z nielegalnym handlem alkoholem, sprzedawaniem alkoholu nieletnim, zjawiskiem przemocy domowej
- propagowanie zdrowego trybu życia.

IV. SZCZEGÓŁOWE ZADANIA WŁASNE GMINY DO REALIZACJI W ROKU 2021

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz ofiar przemocy domowej

- prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej,
- zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów punktu konsultacyjnego,
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego, sprawców przemocy do udziału w zajęciach korekcyjno edukacyjnych
- wspieranie środowisk samopomocy.
- kierowanie na specjalistyczne badania (biegły lekarz psychiatra i psycholog) w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i rodzaju proponowanego leczenia.
- wnioskowanie przez MKRPA do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego, o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w rodzinach osób uzależnionych oraz stosujących przemoc a także powiadamianie Policji , prokuratury i innych organów o występowaniu przemocy.

2. Udzielanie rodzinom ,w których występują problemy alkoholowe , narkomanii i przemocy w rodzinie pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- edukacja publiczna / przewodniki, ulotki, poradniki, broszury/,
- zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny powodowanych piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków / np. wdrażanie „Niebieskich Kart”/,
- zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków tych rodzin / punkty informacyjne prowadzone przez terapeutę ,pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych/,
- wspieranie środowiskowych grup wsparcia,
- Organizacja wypoczynku dla dzieci , z rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą domową, połączonego z programem profilaktyczno – terapeutycznym i psycho – edukacyjnym,
- Przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (procedura „Niebieska Karta) pracowników socjalnych, członków MKRPA, policji, pracowników służby zdrowia.
- Zespół Interdyscyplinarny , który ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku.,

- motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach edukacyjno – korekcyjnych dla osób stosujących przemoc domową
- edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych i wiedzy o uzależnieniach oraz zjawisku przemocy

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne, dofinansowanie programów profilaktycznych w szkołach, promowanie programów autorskich.
- organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat działań podejmowanych na terenie gminy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży poszerzonych o różne formy zajęć sportowych,
- kolonie z programem terapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemami uzależnień i dotkniętych przemocą w rodzinie,
- spektakle teatralne – profilaktyczne,
- imprezy profilaktyczne poszerzone o różne formy zajęć sportowych, zakup sprzętu sportowego do prowadzenia zajęć sportowych, zakup strojów sportowych, medali, pucharów
- edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień i przemocy
- przeprowadzenie cyklu spotkań profilaktycznych z młodzieżą na temat zagrożeń związanych ze środkami zmieniającymi świadomość i towarzyszących temu zjawisku
- organizacja i finansowanie lokalnych kampanii profilaktycznych, udział w kampaniach ogólnopolskich,
- udział w budowie i współfinansowanie ścieżki profilaktyczno - edukacyjno-informacyjnej w ramach projektu – „Tam gdzie historia miesza się z teraźniejszością”
- wyposażanie szkół, przedszkoli i innych placówek w pomoce (materiały dydaktyczne, terapeutyczne) oraz sprzęt niezbędny do realizacji zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- wspieranie działalności uczniowskich klubów sportowych, różnych form kultury fizycznej oraz innych społecznie akceptowanych rodzajów działalności związanych z propagowaniem zdrowego i abstynenckiego stylu życia-realizacja na bazie klubów sportowych programów psycho-profilaktycznych zmieniających zachowania dzieci i młodzieży w zakresie gospodarowania czasem wolnym,
- wspieranie i finansowanie różnych podmiotów i osób fizycznych prowadzących profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną,
- zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących uzależnienia i przemocy domowej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie

- tworzenie lokalnych koalicji trzeźwościowych,
- zorganizowanie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych zawodów stykających się w swej pracy z osobami z problemem uzależnień , z ofiarami przemocy bądź członkami ich rodzin
- propagowanie spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia ,
- przekazywanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
- nieodpłatne udostępnianie lokalu w celu realizacji zadań z zakresu: przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii
- wspieranie działalności kuratorów sądowych wykonujących nadzór nad osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc
- współdziałanie z Kościołem Katolickim, innymi Kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie propagowanie spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia.

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ZAWIDOWIE.

1. Sekretarzowi Komisji za wykonywanie obowiązków wynikających z zadań komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 50% minimalnego każdorazowo aktualnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.
2. Pozostałym członkom za udział w każdym posiedzeniu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5% każdorazowo aktualnego minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.
3. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie listy obecności.